25871/P

OBSERVATIONES DE VSV CICVTAE, CAMPHORAE, SVLPHVRIS AVRATI ANTIMONII ET CORTICIS PERVVIANI IN QVIBVSDAM MORBIS.

DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICA
QVAM
CONSENTIENTE
ILLVSTRI MEDICORVM ORDINE
IN
ACADEMIA GEORGIA AVGVSTA
PRO
GRADV DOCTORIS MEDICINAE
ATQVE
CHIRVRGIAE
D. XXIII. OCTOBRIS A. cIↃIↃccLXXXII.
PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

AVCTOR
IOANNES CONRADVS GRVELMANN
BARVERA - HANNOVERANVS.

GOETTINGAE,
TYPIS BARMEIERI.

Sunt ex iis, qui medicinae operantur, alii viles, alii longe praestantes; quod sane non esset, si neque medicina neque in ipsa obseruationes essent, neque quicquam inuentorum extaret; sed omnes aequaliter eius ignari et inexperti essent, et per fortunam omnes aegrotorum res gubernarentur.

Hippocrates *lib. de Vet. med.* §. 2.

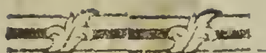

PRAEFATIO.

Offero TIBI, beneuole lector, ſyllogen obſeruationum medico - chirurgicarum, quibus non omnis dignitas deeſſe videtur. Explicant enim virtutes, mihi in ſubnexis morbis comprobatas, remediorum nonnullorum, quae inſignem apud medicos famam et exiſtimationem merito tuentur.

Commoratus ſum equidem, antequam inclytam Gottingam ſalutarem, Argentorati, ibidemque incubui in medicas et chirurgicas diſciplinas, et frequentaui etiam noſocomia. Ex hac academia redux, Osnabrugae exercui

vtramque artem per aliquot annos, et copia mihi data fuit in hac ſtatione notandi varios, rariores caſus, et morborum occaſiones. Sed cepit me deſiderium ulterius excolendi doctrinam medicam, quare Gottingam me contuli, vbi alium iterum emenſus ſum ſtudiorum curſum. Nunc demum de ſpecimine inaugurali cogitanti, aptae viſae ſunt iſtarum obſeruationum quaedam, quae huic ſcopo inſerviant. Erit vero, de quo ſummopere laeter, ſi non omni iudicum idoneorum ſuffragio careat iſte labor.

OB-

OBSERVATIO PRIMA

exhibens commoda ex vſu cicutae in cancro mammarum exulcerato.

Eminet inter morbos diros et calamitoſos cancer, ille imprimis, qui mulierum mammas occupat, tam ob dolorum atrocitatem et ferociam, quam etiam ob indomabilem fere indolem, ac medelam fruſtra plerumque paratam. Satis felix ille eſt, qui dolorum vehementiam mitigat, ſomnumque aut quietem conciliat, et fatum retardat. Laudata ſunt eum in finem bene multa et varia medicamina ad internos pariter ac externos vſus, vt ne heroica quidem, venena, ipſum adeo arſenicum, intentata, in re deſperata, remanſerint. Arriſit mihi prae ceteris cicuta, ita vt, dum copia mihi daretur, cancro mammarum aperto proſpiciendi, hanc ipſam vocarem in vſum. Quid profecerit illa, qualesque in genere exſeruerit effectus ſubnexa narrat morbi hiſtoria.

Mulier quinquaginta quatuor annorum, per tres annos praecurſores cancri experta erat in mamma ſiniſtra in verum demum cancrum occultum abeuntes, nunc vero, adulto per ſuetos gradus malo, ex occulto factus iamiam erat per nouem menſes apertus. Sub dolorum atroci cruciatu, conſilium à me petiit et auxilium, ſub finem menſis Ianuarii a. 1780. In conſpectum prodiit mamma tumida, liuido atroque colore per omnem ambitum foedata. Tumor pergebat vsque ad glandulas ſubaxillares, praeruptus, ſcaber, ex atro rubens, maculisque liuidis ſtriisque variegatus. Glandulae iſtae tumidae et dolentes, brachio quamuis dependente, ipſaque etiam mamma, firmiter adhaerebant. Coſta ſecunda etiam et tertia iuſto magis protuberabant, vitiumque contraxerant. Remoto nunc emplaſtro, firmiſſime adhaerente, oculis ſubiectum eſt vlcus ſanioſum, ambitu duorum et quod excurrit pollicum, intus flaueſcens nigrisque maculis hinc inde notatum. Margo tumidus erat et liuidus, multaque caro ſpongioſa excreſcebat. Ichorem habuit vlcus, vti ſolet, paucum, ſed putridum et cadaveroſum odorem per totum conclaue ſpargentem, vicinas partes arrodentem, nouaque vlcera excitantem. Fundebant corroſa in vlcere et tumida vaſa foedum et putridum ſanguinem, qui ichore remixtus partes adiacentes inundabat. Miſera, diurno fatigata dolore et nocturno, a leuiſſimo ſtimulo neruorum experiebatur tumultus, variasque conuulſiones. Vires proſtratae iamiam erant ſatis, et cachexia vrgebat.

Cum in cauſſas antegreſſas inquirerem, vitae ratio, ſanitati minus congrua, victus prauus, ſpirituoſorum ingurgitatio, res ceterum anguſta moerorque culpanda erant imprimis. Per triginta annos vixerat in matrimonio ex quo filius vnicus erat, cui ipſa nempe mammas praebuit. Per tres dein annos vidua vixit, fatoque minus molli, aerumnis confecta eſt. Catameniorum vero fluxus per vndecim iamiam annos ceſſauerat. Scirrhoſam

ſam nunc mammam aggreſſa erat remediis calidis et ſpirituoſis, ex ſuaſu medici cuiusdam, peruerſa ſcilicet methodo, quae, quo minus reſolutionem perfecerit, ipſam potius exulcerationem excitaſſe iure ſuo videtur. Adeo enim confiſa eſt his remediis, vt ne irritus quidem effectus malique incrementum, neque ipſa demum aperta exulceratio, ad disſuaſionem ſuffecerint.

Sub hac rerum conditione non erat amplius de exſtirpatione cogitandum, quae multum ſane praeſtitiſſet, ſub initium morbi inſtituta. Nunc vero innitebatur ſpes et ſolatium palliatiuis modo, quue dicunt, remediis, ideoque confugiendum erat ad ea medicamina, quae laudata fuerunt ab obſeruatoribus, quibusque fidem faciunt experti.

Elegi vero extractum cicutae ex quo cum ſufficiente quantitate pulueris eiusdem herbae pilulae ponderis granorum duorum formatae ſunt. Harum pilularum tres de die ſub initio exhibui, vnde vero nihil commodi enatum eſt, ſed aluo tamen ſtimulum dederunt. Dein adiecta eſt quarta, ita quidem vt mane duas totidemque veſperi ſumeret aegra. Pro potu decoctae ſunt radices ſarſaparillae et graminis et lignum guaiacum. Excitaui etiam fonticulum in brachio, ipſique vlceri impoſui bis de die linteum carptum, ſoluto extracto cicutae, melleque admixto, madidum.

Aliquot modo praeterlapſis diebus, mire remiſit dolor, et quies ſimul rediit ſub aucto in dies pilularum numero. Color etiam ille ex atro rubens, ſtriisque intermixtis variegatus, in meliorem verſus eſt, coſtaeque et ſternum paululum detumuerunt. Neque minus imminutus eſt glandularum ſubaxillarium tumor et durities cum vrente et pungente in illis dolore, ſicque mobilitas quaedam ipſius mammae redibat. Euanuerunt pariter ſenſim omnes iſtae glandulae, ſiue carnoſae

excre-

excrefcentiae, vlceri adhaerentes, omnia que vel fcirrhofa, vel iamiam exulcerata loca meliorem notam induebant, dum in quinta hebdomade mane duodecim et vefperi quindecim pilulae fumerentur. Vna tantum fcirrhofa glandula remanfit, quae nempe dextro lateri mammae infidebat, fed et haec refoluta eft fub finem hebdomadis feptimae. Cadauerofus denique odor nunc erat nullus. Iam vero fupererat ipfe vlceris hiatus, hinc inde veftigiis fcirrhorum interne notatus, qui fummam fibi attentionem vindicabat.

Affulfit inde quidem aliqua falutis fpes, fed metus tamen erat, ne fub optima, quae modo fperanda erat, conditione, vires eneruatae fuppurationi non fufficerent. Fruftra enim exhibita funt, dum vires decrefcebant, medicamenta et nutrimenta reftaurantia. Fruftra in vfum vocatus eft cortex peruvianus, vinum rhenanum, iufcula denique nutrientia. Seponenda etiam vel fucceffiue imminuenda erat ob eneruationis contraindicationem cicuta, cui tamen fummum folatium innitebatur. Octaua itaque hebdomade aegra affixa eft lecto, ad vltima redacta, tandemque fub diarrhoea colliquatiua, vlcereque prorfus exficcato, morti fuccumbebat nona hebdomade.

Poft mortem curatius perfcrutatus fum vlcus, diametri circiter fesqui pollicis. Non penetrauit verò illud ad mufculum vsque pectoralem, neque remanferat veftigium iftius coftarum fternique protuberantiae. Interna etiam fuperficies maximam fere partem explanata erat, ita vt fuperficiale fere vlcus ad floreni modo ambitum confolidandum fuiffet. Sed, quod dolendum, vltimam iftam, quae videbatur, fymbolam, affulgenti fpei denegauit fumma virium proftratio, corpusque enormiter exhauftum.

Quamuis itaque fpe reftituendae integritatis exciderim, mihi tamen non poffum temperare, quin cicutam laudibus debi-

debitis extollam, ſymptomata enim vrgentia et dolorem coercuit, indurata loc areſoluit, ichorem correxit, vlceris profunditatem expleuit, omniumque faciem in melius mutauit.

Clarius elucet eius in noſtra aegra virtus, ex vitio, quod commiſit illa. Taedio enim capta ſepoſuit pilulas, me inſcio, ſexta hebdomade, quaſi fatis reſtituta his remediis. Sed ecce, ſtatim in peius iterum ruebant omnia, vlceris nempe aſpectus nouo vitio notatus fuit, ſymptomata recruduerunt et dolor, coſtarum et ſterni tumor elatus eſt de nouo, ichorque foetuit iterum. Equidem de redeunte malo attonitus, omnia ſtudioſe inquirebam, ſed fruſtra, vt denique tamen, ex pilularum quantitate non imminuta, cauſam malorum intelligerem. Ne itaque eiusmodi quid accideret in poſterum, ipſe quotidie doſes exhibui, quo facto in priſcam viam redierunt omnia, et, ſymptomatibus lenitis, meliorem iterum faciem induit vlcus.

Conium maculatum, quod nempe eſt cicuta noſtra, apud veteres iamiam in vſu fuiſſe, demonſtrauit in *Apparatu medicaminum* incomparabili Ill. Eques et Conſiliarius aulae regiae M V R R A Y, praeceptor ad cineres usque pie venerandus. Recentiores poſtmodum vlteriorem operam collocarunt in exploranda eiusdem virtute, abeuntes vero, vti communis fere ſors eſt, in diuerſas et oppoſitas ſententiarum partes. Alii enim ſummas ipſi laudes tribuunt in ipſo aperto cancro mammarum, in teſtium etiam cancro, faciei, labiorum, dorſi, colli, vteri aliarumque partium, alii vero virtutem ipſi denegant, vtrique, quod mireris, experientia fidisque obſeruationibus ſuffulti. Euolui vtriusque partis numeroſos admodum teſtes, quibus omnibus vero allegandis libelli anguſtia impar eſt. Videntur tamen in affirmantium tribu prin-

cipes sibi locos vindicare STOERCK *a*), COLLIN *b*), CVLLEN *c*), et in negantium DE HAEN *d*), VOGEL *e*), SCHMVCKER *f*), THEDEN *g*), BIERCKEN *h*). Vberius tradunt historiam cicutae Ill. MVRRAY *i*) et Ill. SPIELMANN *k*).

Ex hoc sententiarum diuortio illud saltem iure suo erui poterit, nondum satis determinatas esse cancrorum varias conditiones, quibus positis, vel conducat, vel noceat, vel saltem non proficiat cicuta. Docebit forsan dies harum occasionum vlteriorem determinationem, quare exoptanda erit, quorumuis cum hoc remedio in morbo desperato tentaminum diuulgatio, cui equidem voto symbolam adiicere volui.

OB-

a) Libellus, quo demonstratur, cicutam &c. Vindob. 1760. p. 5. 72. 103. 114. Libellus secundus, quo confirmatur, cicutam &c. Vindob. 1771. p. 290. Supplem. de cicut. Vind. 1771. p. 37. 40. 74.

b) Obss. circ. morb. acut. et chronic. Vienn. 1764. Tom. I. p. 176. 185. 204. 260. 289.

c) Lectures on the materia medica, Dubl. 1773. p. 300. *I have seen*, inquit, *two desperates cases, one of a cancre in the tip, and others in the breast, which are nearly cured by it and have had accounts of others from persons of veracity.*

d) Epistola de cicuta, Vien. 1765. p. 11.

e) de cognosc. et curand. morb. p. 636.

f) Chirurg. Wahrnehmungen B. II. p. 82. 131. sqq. 134. 140. 153.

g) Unterricht für Unterwundaerzte p. 229.

h) Abh. v. d. wahren Kennzeichen der Krebssch. Gott. 1775. p. 10. in nota.

i) *Apparatus medicaminum* T. I. p. 213.

k) *Materia medica* p. 508.

OBSERVATIO SECVNDA.

De efficacia cicutae in morbo ſcrophuloſo.

Infans, ſeptem circiter annorum, per biennium pluribus ſcrophulis, collum obſidentibus, premebatur. Cutis externa, quatenus hasce ſcrophulas tegebat, rubebat ex inflammatione, malique moris vlceribus foedata erat. Curam equidem ſuſcipiens, purgatis primis viis, ſtatim de exhibenda cicuta cogitavi. Exhibui itaque pilulas et ſub initium quidem pro quauis doſi quotidie tres, quae conflatae erant ex cicutae extracti granis quatuor, ſulphuris aurati antimonii et mercurii dulcis ana grano vno. Aucta eſt in poſterum doſis ſenſim ſenſimque. Ipſa vlcera obtegebam linteo carpto, infuſo herbae cicutae et adiecto melle madefacto.

His remediis per octo dies adhibitis, vlcerum facies et conditio gratior iamiam apparuit, ac glandulae etiam inſigniter detumentes. Quauis dein hebdomade interpoſitum eſt remedium laxans, ſicque, continuata per quinque ſeptimanas methodo, tumor euanuit omnis, et ſeptima tandem clauſa ſunt vlcera laudabili cicatrice, et integritas rediit.

OBSERVATIO TERTIA.

De eodem argumento.

Eodem tempore accerſebar ad infantem, quatuor circiter annorum, habitus plane cachectici, ſcrophulis tam in collo, quam in abdomine valde obſitum, neque minus etiam rachitide laborantem. Signis ſordium, et tenacium quidem, conuictus, e re eſſe iudicaui, reſoluentibus primum aggredi morbum, ideoque connubio cremoris tartari cum ſale ammoniaco, partitis doſibus exhibito, ſordibusque inde ſolutis, purgante remedio

has expuli, eo quidem ſucceſſu, vt vires redirent paululum, vultuique integrior facies conciliaretur.

Eliminatis ſordibus meam ſtatim cicutam in vſum vocabam, confectis quidem ad hanc formulam pilulis: Extracti cicutae drachmae duae, aſſae foetidae *l*) drachma vna, et mercurii dulcis grana quindecim. Pilulas inde formatas, ponderis granorum duorum, tres ſub initium quotidie porrigebam. Spes iterum me eo in aegro non fefellit. Etenim aucto ſenſim pilularum numero, ad duodecim vsque bis de die abſque noxa ſumtas, ſucceſſiue extenuatae ſunt ſcrophulae, ſimulque habitus ille cachecticus et valetudo in meliorem ſtatum vergebant, ita quidem vt ſub octauam hebdomadem integritati reſtitutus ſit infans. Non neglectae vero ſunt interpoſitae euacuationes.

Plures in promtu habeo obſeruationes, quibus vlterius poſſem laudabilem cicutae contra ſcrophulas virtutem confirmare, has vero propoſito meo ſatisfeciſſe arbitror. Gottingae quoque teſtis fui ſaepius huius virtutis, et nuperrime quidem in collegio clinico ſub Ill. BALDINGERI, nuper praeceptoris pio cultu proſequendi, auſpiciis, habito. Item et Ill. Eques MVRRAY, quem mox laudaui, certiorem me reddidit, ſe aliquoties praecipue extracti cicutae et extracti corticis peruuiani miſcela, ſcrophuloſas indurationes ſoluiſſe et diſſipaſſe.

OBSERVATIO QVARTA.

De feliciſſimo camphorae vſu in conuulſionibus a pure reſorpto.

Primipara, 24 annorum, difficilem partum ante quinque dies enixa, me vocari iuſſit initio menſis Nouembris anni 1780.

l) Aſſam foetidam admiſcui ob vim ſoluentem, quam confirmauit poſt alios NICOLAI *Recepte und Kurarten &c.* p. 1080.

1780. Inueni illam grauiter decumbentem, febre nempe vehementiſſima detentam. Pulſus paruus erat celer et ſpaſticus, ſimulque de acri dolore dorſi et capitis conquerebatur aegra. Tota praeterita nocte deliriis comprehenſa erat, ac facies tumebat et rubebat, ſimulque reſpiratio celerrima apparebat. Lochia non niſi primo die fluxerant, ideoque ſine dubio, et ab aluo etiam per tres dies clauſa, abdomen inflatum erat, manuque admota doloribus obnoxium. Secta primum vena, clyſma iniectum eſt, et abdomini impoſita fomentatio ex decoctis floribus chamomillae et ſambuci, adiecto ſale ammoniaco. Ad internos vſus praeſcripſi potionem antifebrilem et lenientem, potumque ordinarium acidulum. Neque neglecta ſunt pediluvia calida, veſpertino tempore inſtituenda.

Tertio quidem poſt partum die horrores experta eſt, lactisque irruentis nuncios, cum leui quodam dolore, qui ſexto die ad axillas pergebat. Nihilo minus tamen nunc mammae molles erant ac flaccidae, nullaque humorum ad illas inclinatio. Interim ſuctione artificiali lac euocatum et affluxus excitatus eſt, infante quippe mortuo.

Die poſt partum ſexto, ſecundo vero poſt ſuſceptam curationem, nocte quamuis inquiete transacta, melius ſe habuit, dolor capitis et dorſi, vti et abdominis inflatio imminuta, vrina quidem rufa, venter vero ſolutus, pulſus lentior et mollior, et tranſpiratio laudabilis. Suctione hodie eductum lac, tenue erat et aquoſum, ſimulque amaritiem et ſalſedinem aliquam impertiebat ſugenti. Emmenagoga nunc, febre nempe fracta, poſtero die mixturae addidi, eo quidem ſucceſſu, vt ſub ſymptomatum remiſſione, lochia decolorata prodirent de nouo. Abdominis etiam embrocatio continuata eſt, et aluus clyſteribus ſollicitata; ſicque profecit curatio, vt lectum deſerere potuerit aegra. Quum vero dorſi dolores quouis veſpere ingraveſce-

vefcerent, eam regionem ftudiofe perfcrutabar, fed nec eleuationem, nec fluctuationem quandam percipere poteram. Commodum tamen vifum eft, foluere balfamum vitae externum et camphoram in fpiritu vini caeruleo et fpiritu falis ammoniaci, cum calce viua parato, hancque folutionem fpirituofam illinere parti dolenti.

A fexto die inceptae curationis continuaui per tres dies vfum mixturae leniter euacuantis, ficque expurgatis fordibus ad corticis peruuiani decoctum properaui. Hac methodo factum eft, vt lochia fluerent fatis, aegraque poft tertiam hebdomadem ad fua aliquatenus redire potuerit negotia.

Dorfi vero dolores, quos femper conquerebatur, neutiquam remittebant, ideoque continuata interdiu partis embrocatione, vefperi adminiftrata eft fomentatio ex herbis refolventibus. Et nunc etiam externe nullum apparebat vitium, nifi quod a die inde decimo nono digiti admoti acutiorem de die in diem efficerent dolorem.

Sub finem vero quartae hebdomadis ex hoc dolore lecto affixa eft iterum, nouaque febris cum fuis fymptomatibus exarfit. Poftridie lumbos dorfumque inferius tenuit tumor oedematofus, qui digiti prementis foueam feruabat. Impofui ftatim cataplafma emolliens, quod omni trihorio iteratum eft, fimulque febri antiphlogifticis profpexi. Disfuafit quidem tumor oedematofus cataplafmata, hoc vero in ftatu non curanda effe videbatur ifta disfuafio, ob fuppurationis nempe profundioris fufpicionem, quam acris ille et diuturnus dolor et fymptomatum ratio mouebant.

Quinta hebdomade omnia pro dolor pergebant in peius, totum nempe corpus intumuit, febris aucta eft, et colici dolores

lores cum diarrhoea purulenta vrgebant. Quarto huius hebdomadis die, cataplasmate tectus locus assurgere aliquantulum incepit, ob auctum vero tumorem oedematosum, nec minima fluctuatio percipienda erat. Interne nunc propinabam primo puluerem rhei optimi cum gummi arabico ac magnesia alba calcinata, postea vero tincturam rhei aquosam, sine alcali paratam, cum liquore anodyno minerali Hoffmanni. Diarrhoea vero ingrauescente, viribusque decrescentibus, totum corpus intumuit vlterius, quare ad corticis peruuiani et simarubae decoctum confugiendum esse videbatur. Inde diarrhoea quidem imminuta est, febris autem in dies nihilo minus aucta, cui inter alia mira gulae constrictio vespertino tempore se adsociavit, quae neque potus, neque medicaminum deglutitionem admittebat. Tumor ille in dorsi regione inferiori, sub finem quintae huius hebdomadis insigniter auctus est, et nunc demum profundam quandam fluctuationem subesse arbitrabar. Sub hoc itaque rerum statu, auctis scilicet et ingrauescentibus in dies symptomatibus, menteque etiam in antegressa nocte perpetuo emota, tendinumque subsultibus perceptis, locum fluctuantem, quamuis non satis distinctum, cultro aperire decreui.

Mane igitur collocata est aegra prona super sellam, tumorque pressus est ab adstanti a peripheria ad focum, vt ibidem nempe pus turgeat magis. Quo facto incisionem feci ad profunditatem duorum pollicum et dimidii; sed ecce, pus prodibat nullum. Perscrutabar itaque vulnus inflictum specillo, quod penetrabat, mirum est, ad totam suam longitudinem, quae sex pollices habebat, ad ductum nempe spinae dorsalis, neque tamen fundum tangebat. Versus dextrum latus oblique pariter descendebat specillum ad duos pollices. Iam vero, immisso antea specillo excauato, ad huius ductum dilataui incisionem iuxta ascensum spinae dorsi, ad quinque pollices, et infra oblique ad duos pollices. Nunc prodibant duo fere

librae

librae puris, et immiſſo poſtea digito, enormem detegebam cauitatem, a dorſalis ſpinae decurſu ad dextrum latus extenſam, cuius parietes non poteram vbique attingere. Quo minus vero haec ſtupenda puris collectio viam ſibi panderit in ipſum abdominis cauum, denſae ſine dubio aponeuroſes muſculorum abdominalium, transuerſalis nempe et oblique deſcendentis, pro parte defenderunt. Haemorrhagia ſub his inciſionibus non erat nimium profuſa. Deligato nunc ad artis leges vulnere, ad arcendam inflammationem fomenta impoſui, et interne corticis peruuiani decoctum, temperantibus remixtum, exhibui.

Ob vehementes autem dolores ac debilitatem inſignem, hunc diem, vti et ſequentem noctem non ſalutauit quies, ſed deliria potius vexabant. Poſt haec vero per tres dies quoddam apparebat leuamen. Interim tamen febris aliquem gradum ſeruauit, quo non obſtante, ob virium ſcilicet ſummum defectum, paranda erant nutrientia et reſtaurantia alimenta. Sub hoc rerum ſtatu inſigniter intumeſcebant hiantia labia, quibus preſſis, mediocris quantitas ſaniei prodibat; haec vero ſanies ſuccedente tempore meliorem indolem induit, et ad boni puris qualitatem acceſſit.

Nunc gratior apparebat morbi facies, diarrhoea enim fugata eſt vti et febris et ſymptomatum ſodalitium. Rediit etiam ciborum appetitus, et valetudinis ſecundae ſpes, quam inſuper vulneris laudabilis habitus, bonique puris adaequata quantitas firmabant. Sed, eheu, induciae modo erant conceſſae; ſpe enim optima vix affulgente, intumuit iterum totum corpus a die decimo tertio poſt factam inciſionem, vires decreſcebant cum puris quantitate, rediit ciborum nauſea, aſſurgebant ſymptomata, vulneris color, viuidus ante et gratus, in pallidum mutatus eſt, intumeſcentibus ſimul labiis. Die dein deci-

decimo ſexto abſceſſus apparuit exſiccatus, et linteamina carpta adhaerentia; febris etiam nouas vires aſſumebat, accedente iterum ominoſa iſta gulae conſtrictione, cuius antea mentio facta eſt. Suadebant haec, vti et mentis noua emotio, pus eſſe reſorptum, quare ſpes vix remanſit vlla.

Sequente nocte feſtinanter vocatus, vehementiſſimis inueni conuulſionibus detentam, faciem tumidam et decolorem, dentes ſtridentes, os firmiter clauſum, et reſpirationem fere interceptam. Confugiendum erat ſub deſperata hac conditione, ad remedia ſumme efficacia; ideoque camphora palmam praeripuit, vtpote magnum antiſpasmodicum, et neruorum tumultus ſedans remedium. Solutus vero eſt camphorae ſcrupulus integer in emulſionis ſufficiente quantitate, cumque pro vna doſi porrigebam, cum inſigni ſane moleſtia, quum os vi eſſet aperiendum, et deglutitio etiam grauiter laeſa exiſteret. Abdomen pariter et pectus perunctum eſt linimento ex oleo bezoardico WEDELII et (ad augendam quantitatem camphorae, quae in iſto oleo continetur) camphorae drachmis duabus. Conticuit inde poſt horae quadrantem conuulſio et ſymptomatum ſtrepitus, rediit etiam deglutiendi facultas, deferbuit aeſtus mordax, et quaſi ex integro ſe reſtitutam ſentiebat aegra. Poſtea exhibita ſunt omni bihorio camphorae grana decem cum ſummo leuamine. Vulneris labia nunc induebant iterum colorem viuidum, et pus repullulauit in abſceſſum. Continuaui ideo camphoram, donec febris vehementia fracta eſſet, tumque chinae decoctum ſubminiſtraui. In melius verſo ſucceſſiue vulneris et abſeſſus adſpectu, pus quoque bonae notae ad debitam quantitatem auctum eſt; ſicque, inter alia, et ciborum faſtidium disparuit, et cauitatis profunditas minuta eſt, ita vt ex orci faucibus erepta eſſe videretur aegrota, ſucceſſiue nunc ad integritatem reuertens. Sub quauis vero deligatione id erat ſollicite ef-

ficiendum, vt pus ex receſſibus ſuis expelleretur. quod nempe preſſione fiebat, vario corporis ſitu, et commoda faſciarum applicatione. Magnopere ſane commendanda eſt haec cura et induſtria, quoniam pus diutius ſtagnans, vitium capiit, ſuumque vitium cum humoribus circumfluis communicat.

Ad geneſin huius vlceris plures ſine dubio cauſſae concurrerunt: lactis nempe metaſtaſis, lochia inordinata, muſculorum iſtius regionis ſub partu difficili et protracto validi niſus, eorumque etiam ſub hoc labore contuſio a lecti margine ligneo, cui nempe haec pars affecta incubuit diuturne. Horum quoduis ſuam ſine dubio ſymbolam attulit, ſed vltima tamen cauſſa repetenda erit ex humorum ſingulari vitio, quoniam morboſus decubitus, laceſſitas et debilitatas plerumque partes ſequitur. Ex diuturniori vero mora corruptum fuit pus, vnde, et ex reſorptione etiam, deriuanda eſt morbi vis et ſymptomatum atrocia.

Camphora, efficax ſane remedium, tum in neruorum morbis a decumbente materia irritante, tum in putredine et purulenta humorum diatheſi, dignum ſuo iure viſum eſt celeberrimis viris, cuius virtutes fidis obſeruationibus confirment. Minus vero reſpondet inſtituo meo, has obſeruationes prolixius enumerare, et ſuperfluum praeterea videtur, quum alii ſuis in materiam medicam commentariis rem expediuerint.

OBSERVATIO QVINTA.

De camphorae effectu in febre inflammatoria peripneumonica.

Sub finem menſis Aprilis 1780. ad virginem aegrotantem accerſebar, viginti quatuor annos natam, cuius corporis habitus ſtrictus erat et paululum macilentus. Decumbebat illa graviter,

viter, dolore nempe pectoris inflammatorio et respiratione stertente et anxia premebatur, genis oculisque tumidis et rubentibus ac dolore vrente affectis. Linguam, vti et gingiuas orisque labia tegebat crusta tenax et nigricans ; artus gelidi sudore frigido madebant instar morientium ; tendines subsiliebant, et exagitatum est totum corpus vehementissime, cuius superficies stricta erat spastice. Pulsus ob hanc spasticam stricturam vix poterat in carpo percipi; delirium tamen ferox saeuiebat, et aegra neque sui neque externarum rerum conscia erat.

Sub hac conditione a presso sanguine versus interiora, ad pectus praecipue et caput, pessima erant expectanda ; ideoque, et ex aliis etiam rationibus, a morbi indole et decursu petitis, de venaesectione cogitandum erat. Secta vena prosiliebat sanguis ater, summoque gradu inflammatus, quare larga admodum quantitas mittenda esse videbatur. Detraxi itaque vncias circiter decem, quarum quidem plures detraxissem, nisi spastica illa conditio vlterius profluuium prohibuisset. Opposui deinde his spasmis periphericis fomentationes calidas, ex aceto et chamomillae florum decocto, quales nempe gelidis extremitatibus imponebantur ; ipsi vero pectori applicaui vesicatorium. Alui segnities excitata est enematibus, quorum alteri camphorae drachmam vnam, cum vitello ouorum tritam, admiscui, idque retinebatur per tres horas. Pro interno vsu propinaui emulsionem cum camphora et nitro, et sic quidem, vt omni bihorio decem grana camphorae et sex grana nitri sumerentur. Haec ita profecerunt, vt a quarto et quinto praebio mitiorem faciem induerent symptomata. Exhibitum est praeterea decoctum hordei perlati, ob saponaceam quasi virtutem; cum melle, omni quidem quinto minuto horae. Extremitates nunc recuperabant calorem, remittebat pectoris oppressio, prodiit cum leuamine sudor viscosus et foetens, isque nunc

 cali-

calidus, et pulſus etiam percipi nunc potuit diſtinctius, licet paruus et celer adhuc eſſet. Quum vero ſub ſaluti fero iſto camphorae effectu quaedam tamen deſideranda ſupereſſent, augere iſtius doſin non dubitaui, ſicque quindecim grana eiusdem cum decem granis nitri praebui omni trihorio. Temeraria videbitur ſine dubio haec doſis, quam vero defendunt tum fauſtus et optatus effectus, tum aliae etiam rationes, quas infra allegabo.

Nox quidem, quae ſeptimum morbi, vel ſecundum a ſuſcepta curatione, diem, antecedebat, deliriis turbata exſtitit, ſequenti vero die reſipuit aegra omnino, capto ante horam primo praebio. Pulſus etiam diſtinctior euaſit, molliusque feriebat digitum explorantem. Neque minus in melius verſa ſunt, capitis dolor, vertigo, pectoris oppreſſio, reſpirationis difficultas et facie rubor ac inflatio. Per integrum hunc diem maduit cutis eodem ſudore foetido et tenaci, vrina vero ſaturate tincta erat absque ſedimento. Aluus tardans ſollicitata eſt iterum clyſtere addita pariter camphora. Veſicatoria, pectori impoſita, poſt horam demum decimam ſextam ruborem modo excitauerant, absque veſicula, quare, vt irritationem augerem, alia inſuper veſicatoria cruris vtriusque lateri exteriori appoſui. Camphorae nunc et nitri quantitas minuenda eſſe videbatur, ſicque ad decem grana prioris et ſex poſterioris deſcendebam, pro quouis trihorio nempe. Sepoſitae ſunt etiam hoc die fomentationes, quoniam calor redierat ſudorque tepidus.

Poſtero die, octauo ſcilicet a morbi initio, matutino tempore profuſe ſudabat aegra, ſimulque narratum mihi fit, noctem multo quietius fuiſſe transactam. Febris vero ipſa gradum quendam ſeruabat, attamen reſpiratio expeditior erat, et

ver-

vertigo imminuta, neque minus linguae mador rediit et marginum rubor. Vrina etiam nunc turbida apparuit et sedimentum deposuit, pulsusque mollior euasit, decrescente vibrationum numero. Descendebam itaque vlterius, ad octo quidem grana camphorae et sex nitri pro quouis trihorio. Lacessita hoc die est aegra, ad salutem sensim rediens, vesicatoriis, quare nunc abstuli eadem, iniuncta iterum clysteris applicatione. Quum ciborum praeterea appetitus aliquatenus succederet, paratum est iusculum ex pane bis cocto, continuato ceterum potu ex hordeo perlato, cui admixtum est acidum citri, quod tum gratiam conciliat, tum sitim fallit aestumque mitigat.

Diem nonum salutauit quies et symptomatum lenimen. Fracta est enim febris vehementia, laudabilis faciei color rediit, et vrina etiam sedimentum lateritium deposuit. Tussis vero nunc vexabat sicca, qualis pectoris oppressiones solemniter sequi solet. Propinaui nunc, ad deriuandum a pectore irritamentum, potionem antiphlogistice laxantem, ex manna nempe, tamarindis et sale Sedlizensi, quae quidem aluum mouebat satis.

Die decimo, quum nondum penitus conticuerat febris, ceteris licet omnibus ad melius vergentibus, praescripsi mixturam ex nitro et sale mirabili, solutis in aqua florum chamomillae, adiecto melle despumato. Seposita praeterea nunc est camphora. Pulsus hoc die ad sanum accedit propius, tussique reiecta est pituita tenax, procedente insuper bona transpiratione. Parata est itaque, ad promouendam expectorationem et transpirationem, infusum calidum ex floribus chamomillae et sambuci. Vrina ad fundum ponebat magnam quantitatem sedimenti arenosi, rubentis, aluusque ducta est cum euphoria.

Ad integritatem vlterius progreſſa eſt aegra die duodecimo et decimo tertio, hauriendo mixturam ex ſale mirabili, tamarindis et rheo, absque nitro. Procedebat pituitae commoda ſatis reiectio, depoſuit lotium idem ſedimentum, ſed ſudoris quantitas ſucceſſiue decreſcebat. Tumebant deinde, vti fieri ſolet cum leuamine ſub finem plurium acutarum, pedes manusque. Dato nunc cortice peruuiano, vires redibant ſucceſſiue et integritas, et vacauit virgo ſuis laboribus, menſtruata de nouo quarta hebdomade.

Ratio tandem reddenda eſſe videtur breuibus, tum quare camphoram exhibuerim, et in tanta quidem quantitate, tum etiam quo modo egerit illa in noſtro morbo. Inii vero hoc de illo remedio propinando conſilium variis auctorum laudibus, morbi diſcrimine, et virtutibus eiusdem, aliunde perſpectis, adductus.

Ventilata eſt varie quaeſtio, num refrigeret camphora an calefaciat. Sic habet COHAVSEN *m*): *Egregium illud antiphlogiſticum et omnium fere internarum inflammationum inſigne et praepotens diſcutiens, etc.* WERLHOF *n*): *Multoties hoc remedio in mea praxi vtor, praecipue in inflammationibus internis, magno cum ſucceſſu, et miror, tam multos medicos ab vſu eius interno abhorrere.* Idem, alio loco *o*): *Camphoram in pleuritide adhibitam ſancte teſtor, nullum plane inde caloris incrementum, ſed potius placidiora omnia eueniſſe.* TRALLES etiam refrigerantem virtutem agnoſcit *p*): *Ego vero*, inquit, *quando*

m) Obſſ. de venaeſection. et camphorae vſu in pleuritide. vd. Comm. Nor. 1743. Hebd. 40. p. 313 ſq. 1744. Hebd. 3. p. 20 ſqq.

n) Obſſ. camphorae vſum internum in febribus acutis probantes et commendantes. vd. Comm. Nor. 1734. p. 268 ſqq. Allegata verba leguntur ibid. 1735. Hebd. 4. p. 28.

o) l. c. Hebd. 27. p. 217.

p) Exercitatio phyſico-med. virtutem camphorae *refrigerantem* etc. Lipſ. 1734. p. 163.

do omnem medicinalem materiam lustro, ac sollicite in facultates medicamentorum inquiro, nullum inuenio, quod tanta inflammationes expugnandi potentia polleat, etc. ALBRECHT, Professor quondam Gottingensis, commendat pariter camphoram ad purpuram et inflammationes internas *q*). Nitrum placet multis, camphorae in acutis adiectum, et inter alios quidem A BERGER *r*), VOGEL *s*), WERLHOF *t*) aliisque. Videntur vero illi, qui eius virtutes in morbis inflammatoriis extollunt, contrarii esse his, qui calefacientem virtutem camphorae tribuunt. In hanc sententiam abeunt NICOLAI *u*), R. WHYTT *x*), VOGEL *y*) qui ipsam quidem virtutem in humorum stasibus inflammatoriis resoluendis cum TRALLESIO l. c. neque minus ad febres malignas et exanthematicas expugnandas, motusque inordinatos et vehementes compescendos, agnoscunt, attamen in sententiam de calefaciente qualitate deflectunt. Et negandum quidem non est, hanc sententiam defendere volatilem odorem, inflammabilem naturam, cognationem cum oleis essentialibus, et fugam camphorae, dum aëri exponitur per exiguum modo tempus. Interim subscribo sententiae Cl. CVLLEN *z*), qui camphorae diuersum effectum a diuersis dosibus et diuersis constitutionibus deriuat.

Verum-

q) in litteris ad WERLHOFIVM obss. de camphorae vsu in purpura et inflammationibus internis. Comm. Nor. 1735. Hebd. 20. p. 154.

r) Obs. de camphorae vsu atque virtutibus in febbr. inflammatoriis. vd. Comm. Nor. 1735. p. 153.

s) Hist. mat. med. 1764. p. 311.

t) loc. cit.

u) l. cit. p. 605 sq. 636.

x) Opp. pract. p. 502.

y) Prael. de cogn. et cur. morb. p. 33. mat. medic. p. 311 sqq.

z) l. c. p. 315 the virtues of Camphire have been much disputed. You will easely see, woh that happens, from the differents effects, of different doses, on different constitution.

Verumtamen concedendum eſt omnino, non eſſe vnum idemque commendare camphoram ad debellandas inflammationes internas, aliosque morbos inflammatorios ac ardentes, et defendere vim refrigerantem. Etenim non omnia remedia, quae illud perficiunt, refrigerantia ideo ſunt neceſſario. Camphora quidem auget humorum motum per totum corpus, ideoque dum ad peripheriam propellit, pariter a locis internis inflammatis detrahit ſalutariter humorum abundantiam; idque tunc praecipue eueniet, quando ſpaſmi peripherici vrgent, quos nempe tum aucto humorum appulſu, tum forſan alia antiſpaſtica virtute ſoluit. Neque minus intelligitur inde, tranſpirationem, imo ſudores aliasque criticas eliminationes prouocari. Et haec praeciſe mihi erant in votis in narrato morbo, eumque ideo obtinui effectum felicem. Obuenit ſaepius ea in morbis grauibus ominoſa conditio, vt languentibus aut oppreſſis viribus vitalibus, neque criſis contingere queat, neque alia morbi ſalutaris mutatio, vt itaque mors immineat. Haec erat fere noſtri morbi conditio dum equidem accerſebar. Quid, quaeſo expectandum fuiſſet, ſi methodo euacuatoria morbum aggreſſus fuiſſem, nonne proſtratis vlterius vitae viribus, morbi victoriam, adiuuaſſem! Erat itaque eiusmodi remedium raptim quaſi capiendum, quod has vires oppreſſas excitaret, quod ſanguinem propelleret iterum in gelidos iamiam artus, quod ſuperficem corporis aperiret et ab oppreſſo pectore ſanguinis inundationem deriuaret. Venaeſectione vero antegreſſa iſtam pro parte iamiam obtinui deriuationem. Quum vero res ſumme ardua auxilii celeritatem et efficaciam ſibi vindicaret, neque tempus terendum erat minutis et timidulis doſibus, largam ſtatim exhibui camphorae doſin, quam repetii ſaepius imo auxi, non temerario quidem aut nimis audaci conſilio, ſed ſucceſſu potius permotus, et ab iis, quae perficienda ſupererant, admonitus. Enaſcitur praeterea ex negotiis cum ſucceſſu peractis, fiducia quaedam et conſiliorum dignitas.

Non

Non possum tamen silentio omnino premere cautelas aliquas in vsu camphorae in similibus morbis bene notandas. Nocet enim hoc pharmacum, si vel in morbis inflammatoriis sanguineis, aut in inflammationibus internis, sanguinis massa vel turgeat, vel re vera abundet, si a sordibus primarum viarum morbi periculum aut insidiosa facies oriatur, si denique irritabilitas et sensibilitas modum excedant. Caueas sub his conditionibus, ne vel refrigerare velis camphorae adiumento vel pacare motuum vehementiam.

OBSERVATIO SEXTA.

De virtute camphorae in febre putrida sanguinea.

Homo rusticus triginta sex annorum, per aestatem in Belgio, vt multi solent Westphaliae rustici, commoratus prata subsecandi caussa, in patriam redux febre mali moris correptus est. Equidem, secundo morbi die vocatus, notaui genas rubentes, oculos protuberantes, pectus oppressum, pulsum celerem, paruum, tremulum et spasticum, integrum corpus conuulsionibus et tendinum subsultibus lacessitum, mentemque emotam. Calore praeterea ardebat aeger, et linguam, nigricante et aspera crusta obductam, vix mouere poterat. Tantae pectoris oppressioni obuiam eundum esse putaui venaesectione, exploratoria saltem. E secta vero vena prodibat sanguis tenuis et resolutus, ideoque statim clausi iterum venam, consilium capiens de corrigenda putrida hac resolutione. Praescripsi vero emulsionem sex vnciarum, cui adiecti sunt camphorae scrupuli duo, exhibendo cochlearia duo quouis bihorio. Iniunxi praeterea potum, multo acido vitriolico nuptum, largiter hauriendum, simulque clysteres iniecti sunt ad euocandas sordes, quae euacuantibus, per os sumtis, minus recte expellendae esse videbantur.

Sequente mane arrisit mihi gratior rerum facies, nox enim melius erat transacta, pulsus nunc minus celer et paullo

 ple-

plenior, loquela per interualla expeditior, conuulſiones etiam et tendinum ſubſultus mitiores; mordax vero ille calor vix remiſerat aliquantum. Cum itaque commoda perciperem ex camphora, auxi eius quantitatem, ad integram nempe drachmam in eadem menſura emulſionis. Madorem inde contrahebant linguae margines, quorſum multum etiam conferebat ſane potus ille copioſius. Vrina ex fuſco rubebat, absque depoſito ſedimento, tranſpiratio autem liberaliter prodibat, et reſpiratio minus premebatur. Ob inflationem vero abdominis clyſteribus ſubducta eſt aluus.

Tertio die (quinto vero ab ipſo morbi initio) longe mitius delirabat aeger, mitioribus etiam conuulſionibus exagitatus, pulſus celer quidem erat adhuc, ſed accreſcebat tamen; vrina vero eandem ac in die praeterito monſtrabat indolem, cutimque idem infeſtabat calor vrens. Continuaui camphoram, aſcendens ad ſcrupulos quatuor in eadem quantitate fluidi, et adieci potui tantum acidi vitriolici, quantum ferre poterat aeger.

Die quarto a ſuſcepta curatione linguae modo poſterior pars nigra conſpiciebatur adhuc, vrina nunc deponebat ſedimentum, reſpiratio liberior euaſit, pulſusque naturali propior. Conuulſiones vero nondum conticuerant penitus, ſed nocte potiſſimum vexabant aegrum.

A die quinto ad ſeptimum mens compoſita eſt ſucceſſiue, cutisque mador ad debitum gradum continuauit, decreſcentibus etiam conuulſionibus et reliquis ſymptomatibus. Imminui nunc camphoram iterum ad drachmam vnam in eodem quanto emulſionis, cuius omni tantum trihorio cochlear exhibitum eſt. Aluum nunc quoque deponebat aeger ſponte, et imminutus eſt ſenſim ſudor ille foetens et viſcidus, et ex lotio praecipitatum eſt ſedimentum lateritium. Abſtinui itaque a camphora, et interpoſui die ſeptimo lene euacuans ex tamarindis et cremore tartari, quod ſordes foeculentas ſubduxit quinquies. Tandem praeſcripſi

corti-

corticem peruuianum ad vnciam vnam, et radicem Valerianae ad vnciam dimidiam, quibus infufis cum aquae fontanae libra vna, additisque aluminis crudi drachma et oxymellis fimplicis vncia, bina cochlearia affumta funt quouis bihorio. Sub huius medicinae adminiftratione euanuerunt qui nocturno tempore fuperftites manferant tendinum tremores, cum omni fimul conuulfionum veftigio, fupererat tamen febrilis in pulfu character. Sed et hic difparuit dum infufum illud repeterem, cui vero nunc denegaui alumen ob ftridulam tuffim, quae fubnata erat. Haec tuffis obtemperauit potui demulcenti, et continuato tum horum remediorum vfu, tum diaetae regimine, aliaque appropriata methodo, integre conualuit aeger, et reuerfus eft ad fuos labores ac perfectam incolumitatem feptima tandem hebdomade.

Confirmat, ni fallor, haec obferuatio virtutem camphorae antifpafmodicam et antifepticam, probat etiam virtutem corrigendi febrium malignitatem. Quae quamuis probata iam fint multoties a viris celeberrimis, haud fuperflua tamen aut inutilis vifa eft haec teffera adiecta, neque videbitur, vti fpero, aequis iudicibus.

OBSERVATIO SEPTIMA.

De falutari effectu fulphuris aurati antimonii tert. praecip. in febre quartana inueterata.

Efficax hoc remedium iam dudum in febribus intermittentibus in auxilium vocatum eft a viris clariffimis, quod tum fpafmos febriles diffipat tum corrigit aut refoluit et e corpore eliminat materiam peccantem. Obferuationem fuppeditabo, quae tum haec, tum alia etiam auxilia, ab eo praeftita, demonftrat.

Vocabar nempe ad mercenarii vxorem, vigefimum annum agentem, et pufionem primogenitum per annum lactentem, quae febre quartana per decem iamiam menfes et dimidium laboraue-

 rat.

rat. Ea per illud tempus celebrauit circumforaneorum aliaque inepta et superstitiosa medicamina, quae non modo frustra adhibita sunt, sed vim potius dederunt morbo. Tumor leucophlegmaticus nunc obducebat totam corporis superficiem, quae, vti et ipsi oculi, tincta erat flauo colore. Apparuit etiam sub leni ictu, lateri impacto, in abdomine fluctuatio, neque minus, ob orthopnoeam, suspicio aquarum, in pectore collectarum, aderat, pedumque tumor seruabat digiti prementis vestigium. Vrina sub febris accessu exigua quantitate mittebatur, turbida et rubicunda, diebus vero, a febre quartana vacuis, limpida erat, nunquam tamen potus quantitati respondens. Febris ipsa stato tempore, et immutato ordine inuadebat, durante frigore a septima hora matutina ad nonam vsque, et aestu a nona ad quintam post meridiem. Frigus illud satis penetrans quidem erat, attamen absque insigni horrore et corporis concussione; sub aestu autem sicca erat cutis, acriter admodum vrens, neque vlla sudoris excretio contingebat.

Quum naturae vires non sufficerent ad resoluendas obstructiones et corrigendos humores, his finibus succurrendum erat artis adiumento. Docebant praeterea varia signa sordium praesentiam, oris nempe amarities, grauitatis sensus in ventriculo et hypochondrio dextro, et lingua etiam, flaua et crassa quidem crusta obducta. Propinatum est itaque primo sal ammoniacum, resoluendi caussa, quod vero, quum non satisfaceret indicationi, excepit solutio extractorum amarorum cum tartaro tartarisato et sale ammoniaco. Sed et his non obtemperauit febris, reuertens nempe sueto tempore cum eadem paroxysmi diuturnitate. Interposui nunc purgantia ad eiiciendas eas, quas solutas esse credebam, sordes; deinde reuersus sum ad amara et sal ammoniacum et tartarum tartarisatum. Huic methodo inhaesi per aliquod tempus; conuictus vero postea de insufficientia eiusdem, ad alia remedia confugiendum erat. Etenim non mutati erant hucusque febris accessus, neque tensiones in abdomine, neque flauus color.

Prae-

Praeſcripſi itaque ſulphuris aurati antimonii tertiae praecipitationis grana quatuor, cum puluere abſorbente, pro vna doſi. Haec leuiter quidem mouebat aluum, nullum vero vomendi conatum quum efficeret, neque alios luculentos effectus produceret, quintum granum addidi ſubſequente praebio. Redibat quidem poſtero mane rebellis febris eodem gradu, prodiit tamen hora quinta lotium maiori quantitate, neque adeo rubicunda; et aluum aegra depoſuit hoc die quinquies. Hora nona grana ſex exhibui, aucta dein ea doſi, quae breui ante nouum paroxyſmum ſumebatur, ad octo grana. Qui nunc ſecutus eſt paroxyſmus, multo mitior erat, prodeunte nunc leni tranſpiratione, et lotii quantitate maiori, minus rubicundi, ſoluta etiam aluo tribus vicibus. Redibat quidem aliquoties poſtea paroxyſmus, ſed mitior, et paullo ſerior. Reſtitutus eſt etiam magis magisque cutis mador; vrina largius profluens, notata eſt ſedimento, decreuit grauitatis et tenſionis ſenſus in hypochondriis, laetiorque rediit corporis color. Sic fracto ſenſim ſymptomatum vigore, a nono praebio ſulphuris antimonii diſparuit febris.

Subſedit pariter ſub hac conditione tumor corporis leucophlegmaticus, cuius vero vt vlteriorem reſolutionem efficerem, ſimulque alio reſpectu reditum ad ſanitatem promouerem, tria adhuc praebia mei remedii adieci. Haec mouebant ſalutariter vrinam et ſudorem reſoluendo humorum lentorem. Rediit ciborum appetitus, linguaque ſpurcitiem depoſuit. Reuocabam nunc de nouo ſolutionem ex amaris extractis, tartaro tartariſato et ſale ammoniaco, quae quidem leniter ducebat aluum. Finem morbo impoſuit tandem cortex peruuianus. Regreſſa ad ſanitatem aegra, menſtruata fuit de nouo quinta hebdomade, a ſuſcepta curatione, cui nempe ablactationem iniunxeram ſub initium ſtatim conſiliorum.

OBSERVATIO OCTAVA.

Morbus epilepticus, cortice peruuiano ac Serpentaria Virginiana ſublatus.

Puellae vndecim annorum, reduci ſub veſperam ex villa ſuburbana, colaphus inflictus eſt a ſcelerato homine, qui ipſi furtim ea abripiebat, quae emtum miſſa erat eſculenta. Concidit ſtatim in terram, conuulſiuis motibus detenta grauiter per trihorium fere. Rediit eodem veſpere idem conuulſionum paroxyſmus, quem dum vocatus eſſem, epilepticum eſſe agnoſcebam. Propinaui primo anodynam medicinam ex ſpiritu cornu cerui, liquore anodyno Hoffmanni et caſtoreo. Cum ſomnum caperet deinde, contremuit ſaepius. Altero die inuaſit, me praeſente, malum, clamitabat nempe, brachia iactitabat conglobato pugno, miriſque agitata eſt motibus per ſex horae minuta prima. Reuerſus eſt in eodem die tribus vicibus paroxyſmus, et per diutius quidem tempus protractus. Tertio die ſecui venam, ſicque redierunt paroxyſmi rariores quidem, ſed protractiores. Secta vena vomitorium exhibui, quod quinquies ſubuertebat ventriculum. Per tres deinde hebdomades propinata ſunt remedia reſoluentia, euacuantia, diuretica et anthelmintica, ſucceſſu vero minus reſpondente, parata eſt deinde alia medicina ex corticis peruuiani optimi ſcrupulo, ac radicis ſerpentariae Virginianae et nitri depurati ana ſcrupulo dimidio, eamque doſin ter ſumſit per diem cum vino. Luculentum inde enatum eſt morbi lenimen, poſteroque die, ſumtis pulueribus, vix morbi imago, et ſemel quidem, rediit. A duodecimo demum praebio integre conticuit morbus.

Delendus erat in hoc morbo neruorum character nimis irritabilis et imbecillis, cui indicationi prae ceteris ſatisfacere poterat cortex peruuianus, quod quidem dudum iamiam comprobatum fuit medicis.

THE-

THESES.

I.

Ab educatione et exemplo ſolummodo mali vel boni mores dependent.

II.

Poſt ſolemnem ortum rerum huius orbis nulla vera noua plantarum ſpecies a natura eſt producta.

III.

Ex aëre dephlogiſticato per ſiphonem vaſis corporis animalibus intruſo, ad reſorptionem illius in ſtatu naturali per pulmonalia vaſa, cum animal viuere pergit, concludi non poteſt.

IV.

Iridis et vteri humani fibras muſculares ſui omni modo ſingularisque generis eſſe, Ill. Lobsteinii *praelectionibus conuictus, cenſeo.*

V.

Vena caua prope ingreſſum cordis pulſat.

VI.

Neruoſi morbi a ſolidorum ſtatu nimis relaxato, a ſanguine macro tenui, et a lentore et deprauatione humorum lymphaticorum ortum trahunt.

VII.

Intermittentibus in febribus materiam ſpecificam contagium inducentem ſubeſſe perſuadeor.

VIII.

VIII.

Tumor faciei ac manuum indiuulsi variolarum comites, a nulla alia causa nisi a transpirabili materia suppressa ac inflammatione cutis earum partium originem ducunt.

IX.

Vitam viuit suam et sui sanguinis artifex est embryo.

X.

Sine respiratione vtique viuere aliquomodo potest foetus post exclusionem.

XI.

Fluidum nerueum adesse, prolixe ex morbis demonstrari potest.

XII.

Corneae sensus proficiscitur ab adnata tunica, qua obducitur.

XIII.

Cerebri functiones nobis adhuc sunt ignotae.

XIV.

Camphora pro dosi, qua exhibetur, pro aegri idiosyncrasia, et pro morbi indole, mox frigus mox calorem potest inducere.

XV.

Ossa pariter ac tendines morbose sensum induunt.

1763 d. 20 Febr.
recta erst.

In Leipzig bey Herr
Küstner in der Hayn Straße
Msr. Elster aus Dresden

in der Peter Straße bey Herr
Gabriel, Mons. Nabert.

Gödemann in der Closter Gasse
wo ich insterdirt, Gesellen
Fischer. Bauer.

Johann Christoph Kunz
178